

Zápis ze zasedání Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením (VVOZP),

které se konalo ve čtvrtek 05.09.2024 od 12:00 hodin v Lichtenštejnském paláci.

Přítomné členky a členové VVOZP

Ivana Ambrosová (SPMP ČR), Michal Černý (MŠMT), Terezie Hradilková (členka určená ministrem pro legislativu), Václav Krása (NRZP ČR), Vladimír Mana (MPO), Jiří Morávek (NRZP ČR), Václav Polášek (SONS ČR), Josef Postránecký (MV), Pavel Ptáčník (ÚV ČR), Karel Rychtář (AZZP ČR), Jaroslav Slavík (NRZP ČR), Klára Šimáčková Laurenčíková (ÚV ČR), Jiří Vencel (NRZP ČR), Alexandr Zvonek (MU)

Nepřítomné členky a členové VVOZP

Mikuláš Bek (MŠMT), Petr Běhunek (NRZP ČR), Andrea Brzobohatá (No Foot No Stress), Petr Fiala (předseda vlády ČR), Leona Gergelová Šteigrová (MMR), Lenka Hamplová (MD), Marian Jurečka (MPSV), Jana Kotalíková (ÚV ČR), Milan Němeček (MK), Zdislava Odstrčilová (MPSV), Marta Pečeňová (Za sklem), Venuše Škampová (MZ), Jiří Valenta (MF), Vlastimil Válek (MZ)

Pověření zástupci omluvených členek a členů VVOZP

Štefan Čulík (MPSV), Stanislav Dvořák (MD), Zuzana Freitas Lopesová (MPSV), Martina Hejdová (MZ), Jan Vöröš Mušuta (MŠMT), Jakub Novák (MF), Václav Pláteník (MZ), Petr Syruček (MMR)

Hosté

Miroslav Crha (ÚV ČR), Daria Čulíková (asistentka), Tamara Kováčová (ASNEP), Camille Latimier (SMPM ČR), Tomáš Machanec (MPSV), Martina Májová (asistentka SONS ČR), Václav Mikula (přepisovatel), Petr Novák (MMR), Ondřej Profant (ÚV ČR), Marina Puzdrova (ÚV ČR), Artuš Rejent (MK), Vít Alexander Schorm (KVOP), Stanislav Verosta (MZ), Michala Wirth (tlumočnice ČZJ)

Sekretariát VVOZP

Martina Jelínková, Markéta Vyhnánková

Informace k usnášeníschopnosti

K 05.09.2024 má VVOZP 28 členů. VVOZP je usnášeníschopný při účasti nadpolovičního počtu členů a členek či v případě členů a členek zastupujících ústřední orgány státní správy jejich pověřených zástupců a zástupkyň (dále jen „členové a členky“), tj. 15. Při zahájení zasedání bylo přítomno 19 členů a členek. VVOZP byl tedy usnášeníschopný. Počet přítomných členů a členek VVOZP byl během jednání proměnlivý, počet hlasujících členů a členek je vždy uveden u každého usnesení.

Jednání zahájila a řídila místopředsedkyně VVOZP Klára Šimáčková Laurenčíková. Na úvod přivítala účastníky a omluvila z pracovních důvodů předsedu vlády Petra Fialu.

Program jednání:

1. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozích zasedáních:
 - Přístupnost internetových stránek úřadů státní správy pro osoby se zdravotním postižením,
 - Získání odborné způsobilosti k řízení motorového vozidla a motocyklu člověkem se sluchovým postižením,
 - Novela zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění - dostupnost zdravotnických prostředků pro děti s těžkým zdravotním postižením ve vazbě na nový zákon o úhradách zdravotnických prostředků,
2. Nepřístupnost digitálního prostoru pro osoby se sluchovým postižením, uživatele českého znakového jazyka
3. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozích zasedáních:
 - Dlouhodobé porušování základních práv osob se sluchovým postižením v souvislosti s přístupem k audiovizuálním mediálním službám,
 - Pracovně rehabilitační střediska jako efektivní podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením na chráněném i na otevřeném trhu práce a další související problémy se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením,
 - Situace dětí s postižením v ústavní péči v ČR,
4. Komunitní sociální služby a podmínky/kritéria pro pobytové a některé ambulantní komunitní sociální služby pro děti a dospělé v České republice,
5. Představení výzkumů veřejného ochránce práv,
6. Informace o průběhu a výsledcích dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením pro rok 2024,
7. Různé.

1. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednávanými body na předchozích zasedáních:

- **Přístupnost internetových stránek úřadů státní správy pro osoby se zdravotním postižením**

K tomuto bodu VVOZP přijal usnesení, ve kterém požádal všechny resorty včetně jejich přímo řízených organizací, aby a) prověřily přístupnost svých internetových stránek z hlediska potřeb osob se zdravotním postižením dle zákona č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací, a způsoby komunikace s osobami se zdravotním postižením a do 31.12.2023 podaly zprávu sekretariátu VVOZP o provedených zjištěních včetně návrhů opatření k odstranění nedostatků, b) do 30.06.2024 podaly sekretariátu VVOZP zprávu o průběžném plnění opatření k odstranění nedostatků.

Informaci k plnění druhé části usnesení podala Martina Jelínková. Všechny resorty mají dle zákona o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací povinnost zajistit, aby internetové stránky byly přístupné pro jejich uživatele, zejména pro osoby se zdravotním postižením. Bylo zjištěno, že přístupnost internetových stránek na ministerstvech a jejich přímo řízených organizacích je na nevyhovující úrovni. K plnění první části usnesení podalo všech 14 resortů zprávu, která byla představena na březnovém zasedání VVOZP.

K nyní kontrolované druhé části usnesení podalo zprávu o přijatých opatřeních k nápravě nedostatků také všech 14 resortů. V podkladovém materiálu obsahujícím zprávy od jednotlivých

resortů nebylo zahrnuto Ministerstvo vnitra a Ministerstvo dopravy, zprávy od těchto resortů přišly o něco později, byly do podkladového materiálu zapracovány a doplněný podkladový materiál bude rozeslán spolu se zápisem. Následně byl VVOZP představen stručný souhrn z podrobnějších zpráv jednotlivých resortů.

Ve spolupráci s Digitální a informační agenturou (dále jen „DIA“) se 14.10.2024 uskuteční odborný online webinář k problematice přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací, který bude určen pro zástupce povinných subjektů, pozvánka bude členkám a členům VVOZP a příslušným odborným útvarům na jednotlivých resortech zaslána. Prostor na webináři dostanou zástupci Kanceláře veřejného ochránce práv, Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením, Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR a Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel.

Klára Šimáčková Laurenčíková poděkovala za spolupráci všem kolegům a kolegyním resortů, kteří se příkladně tohoto úkolu zhostili, stále je však ještě dost práce před námi v oblasti zvyšování přístupnosti všech důležitých informačních a komunikačních systémů. Je potřeba zvednout vzdělávací a metodickou podporu, posílit ji směrem ke všem relevantním orgánům. Z těchto důvodů se bude konat odborný online webinář, který bude zaměřen prakticky a bude určen konkrétně pro zástupce odborů informatiky, komunikace a tiskových odborů zodpovědných za obsahy webových stránek. Požádala o součinnost s následnou distribucí pozvánky na tyto příslušné odborné útvary jednotlivých resortů i přímo řízených organizací. Je potřebné úkol dotáhnout do fáze, kdy přístupnost bude žitou normou ve všech relevantních institucích veřejné správy. Na některých resortech jsou v procesu dobré změny dále, na jiných se usiluje o to, aby téma přístupnosti bylo více reflektováno, v případě potřeby se uskuteční individuální schůzky s resorty k intenzivnějšímu naplnění toho úkolu.

V rámci diskuse bylo apelováno na to, aby se v oblasti přístupnosti příslušné instituce a resorty vzdělávaly, zúčastnily se odborného webináře a obracely se také na odborníky z organizací osob se zdravotním postižením. Je potřebné, aby se VVOZP tématem přístupnosti nadále zabýval.

DIA má za úkol kontrolovat přístupnost webů, ale kontrola je problematická, pokud je vyžadováno přihlášení. Není to jednoduchá záležitost, jde o složitější formuláře, které je třeba otestovat nejen z pohledu běžného uživatele, ale i z odborného hlediska. K tomu je zapotřebí testovací prostředí. Tam, kde je řádné testovací prostředí, je potřebné, aby k němu DIA dostala přístup. DIA si je vědoma více problematických záležitostí, které bude řešit.

Stále nedeřešena je otázka novely zákona o přístupnosti, která by rozšířila povinnost vysokých škol zcela zpřístupnit webové stránky a informační systémy. DIA s plněním tohoto úkolu odkázala na MŠMT. DIA naráží na velkou roztržitost veřejné správy v ČR, má obavy do zákona vložit novou povinnost pro vysoké školy, DIA sama není schopna tuto povinnost uložit, je potřeba, aby si řešení tohoto problému vzalo MŠMT za své. DIA má vliv na instituce centrální správy, ale k obcím, krajům, České televizi a dalším samosprávným institucím má pouze doporučující kompetence.

Na Radě vlády pro informační společnost bylo dnes přijato usnesení, které doporučuje místopředsedovi vlády a ministři pro digitalizaci Ivanu Bartošovi zřízení Pracovní skupiny pro přístupnost, jejím předsedou by měl být zástupce Odboru lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády Miroslav Crha. Její první zasedání by mělo proběhnout nedlouho poté, co se uskuteční odborný online webinář.

Diskutován byl také vznik akčního plánu k přístupnosti internetových stránek, který měl být připravován ve spolupráci s organizací Actum Digital. Je potřeba na pracovní úrovni vyjasnit s KVOP a DIA, jak dál s návrhem akčního plánu a zda má někdo z nich dostatek kapacit jej vytvořit a reálně nastavit opatření tak, aby byla implementovatelná. Úřad vlády není schopen tvorbu zvládnout samostatně bez dalších partnerů. Situaci bude třeba dále řešit.

- **Získání odborné způsobilosti k řízení motorového vozidla a motocyklu člověkem se sluchovým postižením**

Usnesením VVOZP požádal Ministerstvo zdravotnictví, aby ve spolupráci s Ministerstvem dopravy a organizacemi osob se sluchovým postižením dořešilo možnost vhodných legislativních úprav vztahujících se k získávání a držení oprávnění k řízení motorových vozidel osobami se sluchovým postižením s cílem odstranění rizik a překážek v možnosti získávání řidičského oprávnění u osob s těžkým sluchovým postižením a znemožnění řízení motorového vozidla v pracovněprávním vztahu, nebo v situacích, kdy je řízení motorového vozidla předmětem samostatné výdělečné činnosti.

Václav Pláteník, náměstek ministra zdravotnictví, informoval o plnění usnesení k tomuto bodu a o postupu prací na připravované novele vyhlášky. Novelizací vyhlášky se plní povinnosti vůči Evropské komisi, kde je třeba transponovat některé další záležitosti od 01.01.2025. Problematika řízení neslyšících byla intenzivně diskutována s odbornou společností, se kterou se dosáhlo shody, výsledek nesplní všechna očekávání, jde o mírný kompromis, MZ je tedy připraveno změny udělat a pracovat v této záležitosti dál s dalšími poznatky ohledně dostupnosti pomocných prostředků při řízení vozidla. Nejde jen o problematiku osob se sluchovým postižením, podněty zaslaly i osoby s poruchou autistického spektra.

Martina Hejdomová z Odboru zdravotní péče MZ doplnila, že vyhláška o způsobilosti k řízení motorových vozidel prošla fakultativním řízením, kde již byly k vyjádření osloveny subjekty spjaté s touto problematikou a poslaly své podněty. Nyní probíhá obligatorní fakultativní řízení. Je to z toho důvodu, že se MZ chtělo s dostatečným časovým předstihem připravit na zásadní připomínky a podněty k doplnění. V rámci fakultativního řízení MZ připomínky vypořádalo, s externími subjekty bude vypořádáno po ukončení obligatorního řízení. Původní požadavky a změny byly mnohem ambicióznější, než výsledný návrh vyhlášky, nepodařilo se najít takový konsenzus s odbornou společností, který by odpovídal požadavkům osob se zdravotním postižením. Původní návrh, kdy pro osoby ve druhé skupině, což se týká osob v pracovně právním vztahu v kategorii C, byl požadavek, že by se zcela vyjmula podmínka posuzování ztráty sluchu. Bylo nastaveno, že při ztrátě sluchu vyšší než 30 % následovala další vyšetření, kde musel žadatel prokazovat, že je schopen porozumět řeči a je schopen se s použitím zdravotnického prostředku běžně domluvit. Nový návrh zní tak, že posuzovaná hranice ztráty sluchu se zvýšila z 30 na 40 %. Další požadavek prosazený odbornou společností byl ten, že u žadatele a řidiče se ztrátou sluchu vyšší než 40 % lze uznat zdravotní způsobilost k řízení vozidla, pokud je schopen vnímat zvuky průměrně o intenzitě 40 dB a méně na frekvencích 500, 1000, 2000, 4000 Hz za podmínek využívání sluchových nebo komunikačních pomůcek, které musí řidič při řízení vozidla používat. Byl to konsenzus, na kterém panovala shoda, byť na posledním jednání se zástupci osob se sluchovým postižením bylo zřejmé, že se nejedná o stoprocentní shodu, avšak MZ tlačí čas, kdy směrnice musí být transponována do 01.01.2025. Momentálně je tedy předložen alespoň nějaký konsenzus a posun s tím, že MZ počítá s vedením další diskuse a s další případnou novelizací vyhlášky. Vždy je však potřeba dohodnout se s odbornou společností.

Následně bylo z podnětu Alexandra Zvonka puštěno krátké video, které představilo neslyšícího řidiče autobusu z Rakouska. V Evropě je umožněno řadě neslyšících řidičů řídit kamiony, autobusy i zemědělskou techniku. To, že člověk neslyší, není lidmi se sluchovým postižením vnímáno jako zásadní překážka k řízení těchto vozidel, nejedná se o nějaké větší riziko v silničním provozu. Pokud neslyšící lidé mohou řídit osobní automobily bez zásadního omezení, řízení autobusů, kamionů a dalších dopravních prostředků skupiny C, D a T přináší větší zodpovědnost těmto řidičům. Problém je vnímán spíše ze strany odborných společností. Musel být odmítnut jejich argument, že všechny sluchové vady jsou odstranitelné např. pomocí kochleárních implantátů. Proto nedošlo ke shodě mezi odbornými společnostmi a zástupci lidí se sluchovým postižením. Vymezit konkrétní parametry pro to, co znamená dobře slyšet pro možnost řídit např. autobus či kamion je složité, nemusí to nakonec odpovídat reálné situaci v provozu. Cílem novelizace je zajistit dodržování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, kde je kladen důraz na zákaz diskriminace a plné zapojení lidí do společnosti. Kompetence sluchově postižených posuzují

lékaři, kteří nemají praktický vhled do reality života lidí se sluchovým postižením, nemají přehled o aktuálních technologiích k usnadnění jejich komunikace v běžném životě. Zástupci lidí se sluchovým postižením řeší tuto problematiku již několik let. Je potřeba se v řešení posunout dál. Neexistují data o nehodovosti řidičů se sluchovým postižením. Absence jakéhokoliv smyslu je určité omezení, ale otázkou je, jakým způsobem se to dá kompenzovat a jaký to má dopad v reálném provozu. Bylo by dobré spíše se zaměřit např. na psychologické testy, než testovat samotný sluch z lékařského pohledu.

Martina Hejdová upřesnila, že všechna připomínková místa dostanou vyjádření o vypořádání připomínek, pokud nebude shoda a dojde k rozporu, rozhodne o něm vedení MZ. Zástupci osob se zdravotním postižením se budou moci k vypořádání vyjádřit. Komunikace a diskuse bude probíhat dál, vedení MZ je nakloněno tomu, že vyhláška se otevře znovu. Přes počáteční odmítavé stanovisko odborné společnosti k nějakému posunu již došlo.

Zásadní nepochopení je v dostupnosti a vlivu audio vizualizačních pomůcek, které osoby se sluchovým postižením využívají k řízení, které odborná společnost nezná. Dalším krokem po novelizaci této vyhlášky bude zmapování situace v této oblasti v zahraničí, aby se přistoupilo k progresivnější verzi. Zájem MZ je posuzovat co nejvíce individuálně. Na pracovní úrovni se lze k tomu vrátit a pokusit se iniciovat spolupráci s některými z poslanců či poslankyň v užší spolupráci s MZ, zástupci lidí se sluchovým postižením a KVOP k nadefinování zadání analýzy, která by byla oporou pro další jednání. Podklady a určitá data již existují, před několika lety poskytli zástupci osob se sluchovým postižením MZ rešerši, která byla zaměřena na legislativu evropských zemí ve vztahu k lidem se sluchovým postižením a k řízení.

Jde také o téma pro Ministerstvo dopravy, VVOZP v březnu 2023 požádal MD o informační materiál pro autoškoly zaměřený na žadatele o řidičský průkaz se sluchovým postižením. Tento materiál dosud nevznikl.

MD nemá zajištěny finanční prostředky na spolupráci se Svazem neslyšících a nedoslýchavých osob, dalším problémem je, zda u zkoušky k získání řidičského průkazu musí být přítomen tlumočnický českého znakového jazyka zapsaný v seznamu tlumočnicků, nebo postačí tlumočnický, který znakový jazyk ovládá, ale v seznamu není, například takový, který působí v sociálních službách. Tlumočnicků zapsaných v seznamu je značný nedostatek, protože mnoho z nich si po účinnosti nového zákona nedodělalo zkoušky. KVOP doporučuje, aby VVOZP tlačil na MD, aby doporučení vydalo do března 2025, zajistilo si finanční prostředky a vyřešilo dostupnost tlumočnicků pro účely vykonávání řidičské zkoušky. K problému s tlumočnickými je však zapotřebí, aby KVOP zaslala MD bližší informace o konkrétních případech, aby se zjistilo, zda šlo o ojedinělý problém, či zda se jedná o systémový problém, který by musel být řešen např. legislativně. K řešení by pravděpodobně stačilo, aby MD vyjasnilo, že u zkoušky k získání řidičského oprávnění nemusí být přítomen tlumočnický zapsaný v seznamu.

Stanislav Dvořák, ředitel odboru agend řidičů Ministerstva dopravy, nabídl MZ užší spolupráci a požádal o přizvání MD k jednáním týkajícím se vyhlášky MZ, neboť některé argumenty odborné společnosti k výkonu práce řidiče se gesčně týkají MD. Pro řidiče není esenciální ústně komunikovat, v praxi je řada možností, jak komunikační problémy vyřešit, primární je sledovat provoz, věnovat se řízení. Nehody se týkají zejména nevěnování se řízení, nedodržení bezpečné vzdálenosti a vysoké rychlosti.

MD ke zkouškám pro neslyšící vydalo a rozeslalo metodiku, v některých autoškolách zkušební komisaři stále nevěděli, jak mají postupovat, dle průzkumu zástupce veřejného ochránce práv. MD akceptovalo zpětnou vazbu, že není stoprocentní povědomí v sektoru o školení a zkouškách neslyšících. Dojednalo proto speciální projekt s Platformou VIZE 0 k vytvoření podrobné metodiky, která by více rozebrala, jak mají autoškoly a zkušební komisaři postupovat. Součástí projektu jsou kurzy zdarma pro osoby s poruchami sluchu a pohybu, skládají se z teoretického a praktického výcviku na polygonech. Na základě zkušeností z kurzu MD vytvoří metodiku ve spolupráci se zástupci odborné veřejnosti z řad neslyšících. Jedná se o možnosti financování zapojení odborníků z řad neslyšících z projektu.

Jelikož je vyhláška MZ otevřena, dávalo by ještě smysl zorganizovat setkání se zapojením KVOP, Úřadu vlády, Ministerstva dopravy, MZ, zástupců lidí se sluchovým postižením, se zástupci odborné společnosti a NRZP ČR a pokusit se udělat více.

MZ svolá standardní vypořádací poradou, kde všechny argumenty mohou být znovu vzneseny, ocení, když bude trvajícím rozpor podpořen VVOZP nebo KVOP, což může pomoci při jednání MZ s odbornou společností, se kterou musí primárně jednat.

VVOZP oceňuje snahy MZ o úpravu vyhlášky a zpracovanou změnu a vyzývá MZ k dalším jednáním, při kterých by měla být tato problematika dále komunikována.

- **Novela zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění - dostupnost zdravotnických prostředků pro děti s těžkým zdravotním postižením ve vazbě na nový zákon o úhradách zdravotnických prostředků**

Na zasedání v říjnu 2023 k tomuto bodu přijal VVOZP usnesení, ve kterém žádal Ministerstvo zdravotnictví, aby ve spolupráci se zmocněnkyní vlády pro lidská práva, zdravotními pojišťovny, patientskými organizacemi, zástupci rodičovské veřejnosti a dalšími zainteresovanými subjekty bezodkladně zahájilo jednání o nezbytných úpravách v připravované novele zákona o veřejném zdravotním pojištění a jeho příloze č. 3, které zajistí, aby systém veřejného zdravotního pojištění v rámci poskytování zdravotnických prostředků více zohledňoval individuální potřeby dětí s těžkým zdravotním postižením a rovný přístup k potřebným zdravotnickým prostředkům i pro děti se zdravotním postižením v nepříznivé socioekonomické situaci a z rodin s nepříznivou ekonomickou situací. Dohodnuté úpravy budou promítnuty do novely zákona o veřejném zdravotním pojištění.

Stanislav Verosta, vedoucí oddělení zdravotnických prostředků a cenové a úhradové regulace, informoval, že MZ má připravenou novelu zákona č. 48/1997 Sb., která je ve fázi předložení k projednání Legislativní radě vlády. Současně s touto novelou jde i nový zákon o kategorizaci zdravotnických prostředků předepisovaných na poukaz hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Vyčlenění dosavadní přílohy č. 3 zákona č. 48/1997 Sb. bylo důležité z toho důvodu, aby prostřednictvím tohoto vyčlenění bylo možné efektivně a včas reflektovat potřeby společnosti a další vývoj v této dynamicky se rozvíjející skupině zdravotnických technologií. Současně v rámci novely a přípravy nového zákona o kategorizaci zdravotnických prostředků došlo k aktualizaci výše a podmínek úhrad v návaznosti na výstupy jednání odborné komise pro kategorizaci a úhradovou regulaci zdravotnických prostředků Ministerstva zdravotnictví, které zohledňují předpokládaný dopad do systému veřejného zdravotního pojištění, technický vývoj v oblasti zdravotnických prostředků a vývoj diagnostických a terapeutických možností v posledních letech. MZ je dlouhodobě otevřeno dalším diskuzím v této oblasti.

V rámci diskuse bylo konstatováno, že situace není jednoduchá, protože vyčleněním přílohy č. 3 do zvláštního zákona se projednávání bude prodlužovat. Zasedání Komise pro regulaci a kategorizaci zdravotnických prostředků se uskuteční 19. září 2024, situace není v řadě věcí vyjasněna. NRZP ČR na komisi předkládá i úhradu oprav vozíků, které jsou ve vlastnictví klientů, protože pojišťovny je, jakmile jejich cena překročí určitou hranici, nechtějí spravovat jako cirkulované vozíky, ale nutí klienty k jejich převzetí. Jde především o rozpor se zdravotními pojišťovnami.

MZ bylo dále požádáno o zaslání písemné informace k tomu, jakým způsobem se přijaté usnesení VVOZP promítlo do úhrady zdravotnických prostředků pro děti a zda došlo k nějakému posunu. Tato informace bude následně rozeslána všem členkám a členům VVOZP.

2. Nepřístupnost digitálního prostoru pro osoby se sluchovým postižením, uživatele českého znakového jazyka

Tento bod předložil Alexandr Zvonek, k jeho projednání byla přizvána Tamara Kováčová z Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel.

Obsah tohoto bodu navazuje na téma přístupnosti internetových stránek státních institucí. Je nejednotný přístup k řešení konkrétních problémů s přístupností webových stránek. Chybí metodika, jak mají jednotlivé resorty přístupnost webových stránek pro osoby se sluchovým postižením a především uživatele českého znakového jazyka řešit.

Osoby se sluchovým postižením, ať už to jsou především uživatelé českého znakového jazyka, ale i uživatelé, kteří preferují psanou češtinu, v přístupnosti webových stránek významně naráží. Vychází to z výzkumu Jihočeské univerzity a z výzkumu agentury Deaf Friendly. V Národním plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním pojištěním na období 2021-2025 opatření 3.2.5 ukládá, že mají resorty ve spolupráci s organizacemi zastupujícími osoby se sluchovým postižením určit základní informace o činnosti jednotlivých resortů, které budou přeloženy do českého znakového jazyka a tento překlad realizovat, čímž má dojít alespoň k částečnému zpřístupnění webových stránek resortů v českém znakovém jazyce. Zákon o přístupnosti neřeší problém překladu českého znakového jazyka a tlumočení znakového jazyka.

Pokud mají resorty plnit opatření 3.2.5, potřebují k tomu podporu, problém je, že nikdo přesně neví a nejsou dostupné informace, jakým způsobem má toto opatření naplnit. Chybí návod pro instituce, aby realizace opatření byla kvalitní. Řešením by byl vznik kvalitně připravené metodiky, jak toto opatření konkrétně naplnit, její součástí by bylo i testování, aby v ní navrhovaná opatření byla otestována a v praxi fungovala. Na vývoj metodiky by bylo třeba 1,5 až 2 miliony Kč. Dle předchozího jednání a vyjádření zástupce DIA, DIA metodiku nepřipraví, protože řeší jen oblast spadající pod zákon o přístupnosti, který ale povinně nezahrnuje oblast českého znakového jazyka. Proto se návrh usnesení obrací přímo na místopředsedu vlády pro digitalizaci Ivana Bartoše, aby v rámci Rady vlády pro informační společnost zajistil projednání potřebnosti vzniku metodiky, alokaci dostatečných finančních prostředků a podmínky pro vypsání výběrového řízení pro vznik metodiky.

Rozprava:

Problematika digitální přístupnosti u sluchově postižených a zrakově postižených je rozdílná. U zrakově postižených je metodika v zásadě hotová, problémem je však její reálné využívání.

Ondřej Profant vyjádřil za Radu vlády pro informační společnost (RVIS) souhlas se záměrem vzniku metodiky, podrobného návodu, jak přístupnost pro lidi se sluchovým postižením řešit. Rada však nedisponuje finančními prostředky na vznik metodiky, bude ale na vytvoření dokumentu spolupracovat. Možná by se dala financovat z programu Národního plánu obnovy, ale není to jisté. Neřešilo by to však problém nákladů spojených s naplněním dané věci. Překlady webů do ČZJ jsou velmi náročné a finančně nákladné, je důležité nejen vydiskutovat technické věci, ale zajistit reálný dopad. V současné situaci je nevhodné mít v usnesení VVOZP konkrétní finanční částku a výběrové řízení.

Do nově vznikající Pracovní skupiny pro přístupnost digitálních služeb při RVIS se počítá se zapojením lidí, kteří mají zájem tuto problematiku konstruktivně řešit a posouvat ji vpřed. Téma vzniku metodiky by tedy mělo být nejdříve řešeno v této pracovní skupině.

Aby byla metodika kvalitní a dalo se s ní dále systematicky pracovat, je na ni třeba hledat finanční prostředky i z jiných zdrojů ne jenom z Národního plánu obnovy.

Byla zmíněna i problematika přístupnosti pro osoby s mentálním postižením, využívání formátu Easy to read ještě není časté, při překladu základních informací o činnosti resortů do tohoto formátu s tím také byly problémy a resorty nevěděly, na koho se obracet. Jde o systémový problém, chybí zde dostatečná podpora kapacity odborníků na tyto oblasti. Bylo by dobré se zamyslet i nad tím, jak podpořit kapacitu těchto odborníků, a vyjasnit a rozdělit kompetence tak, aby bylo jednoznačně dáno, kdo za co odpovídá. To bude obsahem dalších jednání k této problematice.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

I. p o v a ž u j e za potřebné vypracovat Metodiku pro přístupnost digitálního prostoru pro osoby se sluchovým postižením – včetně uživatelů českého znakového jazyka;

II. ž á d á Kabinet pro digitalizaci, aby na nejbližším zasedání Pracovní skupiny pro přístupnost digitálních služeb při Radě vlády pro informační společnost zařadil do programu bod "Potřeba vzniku Metodiky pro přístupnost digitálního prostoru pro osoby se sluchovým postižením".

Usnesení bylo přijato 21 přítomnými členy a členkami VVOZP.

3. Kontrola úkolů uložených v souvislosti s projednáváním body na předchozích zasedáních:

- **Dlouhodobé porušování základních práv osob se sluchovým postižením v souvislosti s přístupem k audiovizuálním mediálním službám**

V přijatém usnesení VVOZP požádal Ministerstvo kultury, aby při zpracování novely zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání a zákona o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání zajistilo ochranu práv osob se zdravotním postižením a zvýšení jejich právních jistot spočívajících v odstranění dosavadního nežádoucího prostoru pro obcházení zákonů v ustanoveních týkajících se zpřístupňování audiovizuálních služeb osobám se sluchovým a zrakovým postižením tak, aby navržené změny byly vždy předem projednány s dotčenými cílovými skupinami osob se zdravotním postižením. V současné době se čeká na předložení návrhu novely zákona o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání ze strany MK, jak bylo dohodnuto na předchozích jednáních.

Artuš Rejent, ředitel odboru médií a audiovize MK, uvedl, že usnesení vznikalo v rámci vyhrčené debaty, kdy Ministerstvo kultury zpracovávalo novou právní úpravu, kterou se transponovala evropská směrnice o audiovizuálních mediálních službách. Nyní to jsou 2 roky, kdy tato právní úprava byla schválena a vstoupila v účinnost. Touto právní úpravou se zavedl nový koncept regulace mediálních služeb, kdy provozovatelé televizního vysílání a služeb na vyžádání (např. Voyo a iVysílání) mají povinnost zpracovat akční plány, tedy závazky na postupné a trvalé zpřístupňování svých služeb v tříletých intervalech. V každém intervalu musí dojít k navýšení podílu zpřístupněných pořadů. První akční plán byl stanoven pouze na 2 roky s ohledem na délku vyjednávání. První rok platnosti akčních plánů provázely očekávané problémy způsobené tím, že se nastavuje nový mechanismus. Řada provozovatelů, kteří dosud žádné zpřístupňování nezajišťovali, se tak museli seznámit s touto novou povinností. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání řešila formální požadavky, aby akční plány byly zpracovány v požadované podobě. Na jaře letošního roku Rada vydala celou řadu upozornění, což je předstupeň před udělením sankcí, aby preventivně řešila konflikty, které vznikají praktickou aplikací zákonných povinností. Naprostá většina těch upozornění, které měly stanovenou lhůtu k nápravě do konce června, byla napravena. Během prvního roku se situaci podařilo stabilizovat. Další rok Rada vyhodnotí, jak byly povinnosti dle akčních plánů skutečně naplňovány. Lze konstatovat, že akční plány plní svůj účel, každý provozovatel nějakým způsobem činnost zpřístupňování vyvíjí. S ohledem na rozmanitost služeb a ekonomickou sílu daných subjektů, nebylo možné stanovit pevné kvóty všem stejně. Rada sleduje, zda zpřístupňování, např. titulky, jsou v dostatečně srozumitelné podobě. Základní parametry se podařilo uvést v život. Rada přistupuje k této problematice velmi aktivně, napomáhá k určité jednotnosti přístupu provozovatelů. Zpracovává metodiky a připravuje jednotný formulář pro přípravu akčních plánů na další období, využije k tomu poznatky z aktuálního období.

Na podzim 2023 proběhlo jednání za účasti organizací osob se zdravotním postižením a zástupců médií, MK požádalo o stanoviska. Ze strany mediálního sektoru jednoznačně vyplynul závěr, že je nejprve nutné vyhodnotit novou právní úpravu a je předčasné uvažovat o některých změnách, z tohoto důvodu MK v aktuálních novelách, které jsou v Poslanecké sněmovně, tyto záležitosti nezačlenilo, je však připraveno dále jednat. Ministr kultury obdržel dopis od zástupců ASNEP s návrhy, které vycházely z podkladů projednávaných v posledních 2 letech, je připraven vést k

tomu politická jednání v Poslanecké sněmovně, kde však bude záležet na politické konstelaci, které návrhy by se mohly ujmout.

Dle Alexandra Zvonka lze situaci s akčními plány vnímat pozitivně, je však třeba změnit zákon, z něhož teprve mají vycházet akční plány. Akční plány nemohou suplovat úpravu zákona, který má nějakým způsobem reflektovat dané požadavky. MK řadu let obchází organizace osob se sluchovým postižením, které se snaží iniciovat změnu. V Národním plánu opatření 15.2.1 uvádí pro MK úkol v rámci zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání navrhnout navýšení povinnosti opatřování televizních pořadů titulky a audiopopisem s termínem do 31.12.2022. Dle indikátoru měl být vypracován a do legislativního procesu předán návrh právní úpravy zahrnující zpřesnění a navýšení povinnosti opatřování televizních pořadů titulky a audio popisem. V aktuálním návrhu, který je v Poslanecké sněmovně, se nezměnilo prakticky nic. Jednání na toto téma probíhají s přestávkami od roku 2009. ASNEP předložila paragrafové znění toho, co je potřeba nějakým způsobem upravit, což dosud nebylo akceptováno.

Je třeba zvyšovat počet titulkovaných pořadů a zvyšovat jejich kvalitu. Nejzásadnější požadavky byly předány ministru kultury, výčet problémů, které ve stávající legislativě jsou, je široký. Je důležité, aby také potíže zrakově postižených lidí s audio popisem nezapadly a aby bylo daleko více programů opatřováno audio popisem. Pro všechny požadavky je nalezena opora v zahraniční legislativě ostatních států Evropské unie, ať už je to vypočítávání počtu titulků, zpřístupňování, vysílání ve znakovém jazyce a další. Na plánované schůzce se bude jednat o tom, které z konkrétních návrhů lze přijmout. MK má příležitost přijmout a zpracovat co nejvíce těchto požadavků a vyřešit tak dlouholetý problém.

VVOZP budou zajímat výstupy z jednání na úrovni vedení Ministerstva kultury, je připraven změny podpořit.

- **Pracovně rehabilitační střediska jako efektivní podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením na chráněném i na otevřeném trhu práce a další související problémy se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením**

V usnesení k tomuto bodu VVOZP vyzval MPSV, aby představilo plán v oblasti zlepšení dostupnosti pracovní rehabilitace, včetně konkrétních opatření, zejména pro lidi se zdravotním postižením, kteří jsou ekonomicky neaktivní nebo jsou ve třetím stupni invalidity nebo jsou mimo evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce.

Štefan Čulík, z Oddělení sociálních služeb a plánování MPSV, podal z časových důvodů shrnující informaci, podrobnější text bude písemně zaslán sekretariátu VVOZP a následně členkám a členům rozeslán.

Využívání středisek pracovní rehabilitace umožňuje zákon o zaměstnanosti jako jeden z nástrojů při řešení problematiky pracovního uplatnění osob se zdravotním postižením. Je v působnosti Úřadu práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“). Problematice pracovních rehabilitačních středisek se věnoval Sociální výbor Senátu České republiky letos v únoru na semináři, kde se projednávala efektivita těchto středisek ve vztahu k jiným formám podpory osob se zdravotním postižením. Dle dostupných dat z fungování těchto středisek se ukazuje, že tato podpora není tak efektivní z hlediska účinnosti ve vztahu k jiným nástrojům, které nabízí zákon o zaměstnanosti. Tento nástroj pracovní rehabilitace se jeví jako těžkopádný na realizaci, na fungování středisek z hlediska administrativního. Také pracovní rehabilitace frekventantů těchto středisek je pro trh velmi zdlouhavá, zaměstnavatel, který poptává nějakou osobu z hlediska určité kvalifikace, není mnohdy ochoten čekat dlouhou dobu, než člověk se zdravotním postižením projde přípravou. Proto se nabízejí jiné instituty, které zná zákon o zaměstnanosti, které se jeví jako pružnější. V současné době MPSV soustřeďuje pozornost v problematice zaměstnávání osob se zdravotním postižením na projekt, který se v rámci ÚP ČR realizuje od 01.04.2023 a poběží až do roku 2027. Cílem tohoto projektu je podpora přechodu osob se ZP z chráněného na otevřený trh práce a získání a stabilizace uplatnění na trhu práce. V rámci projektu je celá řada aktivit, které specificky řeší tuto

problematiku v souladu s konkrétními potřebami osob, které se účastní projektu. Pracovní rehabilitace není opomíjena, je nabízena v situaci, kdy se jeví jako nejzásadnější prostředek, kdy jiné možnosti nejsou dostatečné. Cílem projektu je i prohloubení všech subjektů, to znamená nikoliv jenom osob a práce s nimi, ale je to otázka síťování zaměstnavatelů těchto osob na otevřeném trhu práce. Jde o spolupráci s krajskými úřady. Cílovou skupinou projektu jsou klienti ÚP ČR, kteří buď jsou uchazeči o zaměstnání nebo zájemci, nebo doloží statut osoby se zdravotním postižením, které přímo žádají o pracovní rehabilitaci. Dále jsou to i osoby se zdravotním postižením, které jsou neaktivní, ale jsou v produktivním věku, je snaha i tyto osoby motivovat k pracovnímu uplatnění. Další cílovou skupinou jsou zaměstnavatelé na otevřeném trhu práce, to znamená motivace k tomu, aby vytvářeli pracovní podmínky pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením. V projektu působí 85 poradců specializujících se na osoby se zdravotním postižením. Dalších 28 poradců se zaměřuje na kontakt se zaměstnavateli, aby je motivovali, nastavovali spolu podmínky a zjišťovali, jaké osoby se zdravotním postižením potřebují. V projektu působí i 14 projektových krajských koordinátorů.

Individuální poradenství bylo realizované ve více než 42 000 případech, přes 12 000 osob se zúčastnilo skupinových aktivit, žádostí o pracovní rehabilitaci bylo 292 a realizovaných rehabilitací bylo přes 240. Na otevřený trh práce bylo umístěno více než 3 500 klientů a 1 750 klientů bylo umístěno na chráněný trh práce. Počet kontaktů se zaměstnavateli je přes 7 000. MPSV připravilo novelu zákona o zaměstnanosti, která v červenci šla do vlády, kde jsou určitá opatření zaměřená na podporu zaměstnávání osob se ZP, na zamezení neúměrným nákladům na zaměstnávání těchto osob nebo zkreslování údajů. Je to opatření na podporu zvýšení přímého zaměstnávání osob se zdravotním postižením, jde o sněmovní tisk č. 743.

Dle analýzy KVOP není situace při zajišťování práva na práci a zaměstnání u osob s postižením uspokojivá. Stát toto právo naplňuje z 36 %. Projekt pracovně rehabilitační středisek měl dobré výsledky, KVOP očekává aktivní a strategický postup MPSV a představení plánů na zlepšení situace v oblasti zaměstnávání lidí s postižením.

Projekt pro zaměstnávání OZP má daleko širší platformu, byl koncipován pro plošné využití, návrh institutu pracovně rehabilitačního střediska je jeden z mnoha nástrojů, které jsou k dispozici. Z hlediska Asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených se však nedá souhlasit s tím, že je projekt pracovně rehabilitačních středisek málo efektivní v porovnání s procesy pracovní rehabilitace, doby od vstupu člověka do systému pracovně rehabilitačního střediska do nástupu do zaměstnání byli třikrát i čtyřikrát kratší než u klasické pracovní rehabilitace nebo u klasického poradenství. Hlavní problémy leží mimo tuto oblast, v samotném jádru systému, v nedostatecích v Posudkové službě při posuzování pro účely trhu práce, doplácí na to zaměstnavatelé, kteří lidi na otevřeném trhu práce těžko posuzují pro praktický účel. Ani poměrně účinný systémový projekt nemá na to, aby poskytoval skutečnou praktickou pomoc zaměstnavatelům.

Jediná jednoduchá motivace zaměstnavatelů je sleva na dani, 18 000 a 60 000 Kč, která nebyla od roku 2000 valorizována. Příspěvek na zaměstnání člověka na volném trhu práce je stále 48 000 Kč měsíčně a na rozdíl od příspěvku podle § 78, kterého se čerpá 10 miliard, se zde čerpá pár desítek milionů. To jsou základy problému, který projekt pracovně rehabilitačních středisek neřeší.

Je nutné motivovat zaměstnavatele k zaměstnávání osob se zdravotním postižením na otevřeném trhu práce, zatím se zvyšuje pouze příspěvek na zaměstnávání na chráněném trhu. Pracovně rehabilitační střediska se orientovala především na osoby, které nebyly v evidenci ÚP ČR, je důležité získat tyto lidi a sehnat jim zaměstnání.

NRZP ČR připraví ve spolupráci s AZPP na příští jednání VVOZP analytický materiál zaměřený na posuzování zdravotního stavu ve vztahu k zaměstnávání OZP, protože hodnocení by mělo být podstatně komplexnější, aby zaměstnavatel věděl, co je konkrétní člověk schopen dělat.

V Poslanecké sněmovně je návrh zákona o integračním sociálním podniku, který by v této oblasti mohl významně pomoci, protože nabízí další škálu možností směrem k otevřenému trhu práce.

- **Situace dětí s postižením v ústavní péči v ČR**

Jde o dlouhodobé téma řešené na mnoha platformách, kdy je naším velkým zájmem, aby se děti s těžšími typy zdravotních handicapů, které žijí častokrát dohromady v DOZP pro dospělé bez specificky standardizované péče, dočkaly změny systému, aby jejich práva a potřeby byly lépe chráněny.

Terezie Hradilková v zastoupení ministra pro legislativu uvedla, že řešení situace těchto dětí je dlouhodobě neuspokojivé, úkol se řeší na VVOZP déle než rok. Nabízí se pohotovější řešení, které by nebylo složité, těchto dětí je v ČR 440. Alespoň však MPSV zpracovalo materiál „Komunitní sociální služby“, který bude předkládat SPMP v dalším bodu jednání, ve kterém došlo k jasnému definování podmínek, za kterých by děti s postižením mohly v nějakém ústavním zařízení být, jestliže nebudou v rodině nebo v náhradní rodině. Tento materiál ministr pro legislativu podporuje.

Zuzana Freitas Lopesová, náměstkyně ministra práce a sociálních věcí, doplnila, že součástí návrhů v rámci balíčku k sociálně zdravotnímu pomezí je i pozměňovací návrh, kterým by mělo dojít k organizačnímu oddělení provozů, kde pobývají děti a kde pobývají dospělí. V současnosti se řeší technické specifikace tohoto pozměňovacího návrhu, výsledek by měl být předložen v rámci druhého čtení v Poslanecké sněmovně. Nemělo by jít pouze o formální oddělení služeb, ale skutečně o organizační oddělení provozů, aby nemohlo dojít k setkávání např. v rámci hygienických zařízení a aby děti byly v bezpečném prostředí.

4. Komunitní sociální služby a podmínky/kritéria pro pobytové a některé ambulantní komunitní sociální služby pro děti a dospělé v České republice

Bod předkládá Ivana Ambrosová, předsedkyně Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením. Přizvána byla také ředitelka tohoto spolku Camille Latimier.

Materiál byl připraven již na červnové zasedání, komunitní sociální služby nejsou nikde legislativně ukotveny. Předložený materiál lze vnímat jako širší odborný podklad, který je opřený o šetření potřeb rodin osob se zdravotním postižením.

Materiál sestavila expertní skupina, která pracovala při MPSV, do které bylo zapojeno několik aktérů z cílových skupin. 23. května 2024 byl tento dokument přijat odbornou platformou na MPSV, která se tomuto tématu věnuje. Pracovní skupina i odborná platforma má široké spektrum expertů, všichni se shodují na tom, že tento materiál je kvalitní a podporují ho. Téma komunitní sociální služba se velmi často objevuje, bohužel ne vždy v tom správném směru.

Nejde o to, aby byly překopírovány celé 4 stránky dokumentu do zákona, jde o podklad, který dává určitý rámec, z toho by měla vzniknout stručná definice komunitních sociálních služeb, která je klíčová i pro podporu celkové snahy o deinstitucionalizaci a transformaci sociálních služeb.

Rozprava:

Definice komunitních sociálních služeb je součástí aktuálně projednávaných návrhů MPSV v rámci sociálně zdravotního pomezí. Je to jeden z kroků pro čerpání prostředků z Národního plánu obnovy.

S účinností od 01.04.2022 MPSV vyhlásilo kritéria pro transformaci a deinstitucionalizaci, tato kritéria uplatňuje v rámci hodnocení projektů z Národního plánu obnovy apod. Určitá kritéria tedy již jsou, některé subjekty však s nimi nejsou spokojeni. Debata ke kritériím bude složitá. MPSV tuto problematiku nepodceňuje, snaží se vytvářet institucionální zajištění těchto procesů, proto od 01.03.2024 vzniklo speciální oddělení pro transformaci a deinstitucionalizaci sociálních služeb v rámci odboru sociálních služeb, které se zabývá právě problematikou hodnocení transformačních plánů a podporou DI na území ČR, jsou tam koordinátoři, kteří působí jako konzultanti v této oblasti vůči krajům a vůči poskytovatelům, kteří se podílejí na procesu deinstitucionalizace. S účinností od 01.07.2024 vzniklo na odboru 27 Oddělení transformace péče o dítě, které se má zabývat problémy DI dětí, včetně dětí se zdravotním postižením, v rámci tohoto oddělení byla

aktualizována analýza, která zkoumá, kolik dětí je v tuto chvíli umístěno v pobytových zařízeních. Výsledky zmapování situace by měly být k dispozici do října.

Mezi kritérii komunitních sociálních služeb zpracovaných expertní skupinou MPSV a kritérii z dubna 2022 panuje soulad proto, aby nedošlo při přijetí těchto nových kritérií ministerstvem k rozporu. Nová kritéria jsou obecnější a měla by sloužit pro ukotvení komunitní služby v ČR pro všechny další účely.

Ministerstvo financí respektuje potřebu legislativně definovat komunitní sociální službu, ale potřebuje harmonogram a kvantifikaci předpokládaných dopadů, protože jednou podpora z Národního plánu obnovy nebo ESF skončí a je potřeba se zabývat financováním do budoucna.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

- I. *p o d p o r u j e vymezení Kritérií komunitních sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením a podmínky pro jejich uspořádání odpovídající běžnému standardu bydlení a života a naplňování práv osob se zdravotním postižením;*
- II. *d o p o r u č u j e ministroví práce a sociálních věcí, aby se Kritéria pro pobytové a některé ambulantní komunitní sociální služby pro děti a dospělé v České republice stala součástí v současné době zpracovávaných právních předpisů (změnový zákon o sociálně zdravotním pomezí, novela zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a související vyhlášky, případně dalších).*

Usnesení bylo přijato 21 přítomnými členy a členkami, 1 se zdržel.

5. Představení výzkumů veřejného ochránce práv

Alexander Schorm představil dva výzkumy, které KVOP realizovala, a to [Přístupnost veřejných budov a služeb lidem s postižením](#) a [Deinstitucionalizace a transformace sociálních služeb – přístup krajů a Ministerstva práce a sociálních věcí ve strategických dokumentech](#).

Ve výzkumu zaměřeném na přístupnost je omylem uvedeno, že hromadná doprava má problémy pro lidi se zrakovým postižením, přitom ve všech kritériích nejhůře dopadla Česká pošta. Druhý výzkum se zabýval problémem deinstitucionalizace a transformace sociálních služeb a soustředil se na strategické dokumenty krajů a MPSV. Pro zhodnocení stávajícího stavu transformace nejsou veřejně dostupná data, transformace se v jednotlivých krajích značně liší. Existuje povinnost mít plány deinstitucionalizace a zapojit do jejich vypracování lidi s postižením. Plány by měly jasně definovat, čeho má být dosaženo, obsahovat jasné termíny, harmonogramy, kritéria pro vyhodnocení včetně odpovědných osob. K dosažení cílů se má využít maximální množství zdrojů včetně finančních a je potřeba participace. Výzkum ukázal, že dokumenty ve větší či menší míře trpí nějakými zásadními vadami z hlediska tohoto nastavení. V rámci prvního výzkumu zaměřeného na přístupnost budov a služeb pro lidi s postižením byly vybrány 3 skupiny lidí s postižením: zrakovým, tělesným a sluchovým. Byly vyslány jako testeři do různých institucí (magistráty, nemocnice, Česká pošta apod.) s určitými úkoly. Vyšly z toho určité výsledky, které nejsou nejlepší. Některé instituce jsou lépe uzpůsobeny pro lidi s určitým typem postižení, zatímco pro lidi s jiným druhem postižení jsou přizpůsobeny výrazně méně. Je mnoho věcí, které by se měly změnit, aby bylo dosaženo dostatečné přístupnosti budov a služeb pro lidi s postižením. Legislativa stanoví mnoho požadavků, provádění však často pokulhává. KVOP v návaznosti na výzkumy připraví doporučení. Výzkumy by měly přispět k tomu, aby bylo u transformace a deinstitucionalizace jasné, kam je potřeba dojít v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením. U přístupnosti je potřeba jít tím směrem, aby legislativní požadavky byly dostatečně promítány do praxe. KVOP se obrací na členy VVOZP, kteří zastupují organizace lidí s postižením, aby zasílaly podněty upozorňující na nedostatky v přístupnosti.

Rozprava:

Velkým problémem je nedostatek dat, která by byla ve strukturované formě sbírána MPSV, proto plánuje KVOP spolupráci s MPSV, které má primární odpovědnost.

Problémy v rámci deinstitucionalizace jsou také s hygienickými, stavebními a požárními normami, protože kraje, když se snaží přetvářet své větší ústavy na komunitní, tak velmi často narážejí na problémy se schvalováním provozních řádů, stejné problémy mají stran požární techniky, je to dáno opět neexistencí zákonné definice. To často naráží na velké problémy, brzdí to stavební povolení, kolaudaci apod. K tomu MZ v září plánuje setkání s řediteli krajských hygienických stanic, kde bude i MPSV. MZ se bude snažit vytvořit metodiku, jak k tomu jednotně přistupovat.

Na MZ byl vznesen dotaz týkající se definice laických zdravotních úkonů, jde o téma, aby osobní asistenti v domácím prostředí mohli zajišťovat i laické zdravotní úkony, čímž by se zvýšila potřebná podpora lidí, kteří nemají potřebné odlehčení v domácím prostředí skrze zdravotní služby. Probíhají meziresortní debaty, zatím je určitá shoda v Poslanecké sněmovně u připravované legislativy, ale týká se to především sociální oblasti. Existují cesty, jak by se to dalo řešit, ale zatím není jisté, zda se to podaří.

6. Informace o průběhu a výsledcích dotačního řízení programu Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků osob se zdravotním postižením pro rok 2024

Alokace na tento dotační program byla 22 500 000 Kč, přijato bylo celkem 52 žádostí spolků osob se zdravotním postižením s celkovými požadavky na 41 195 246 Kč. Jedna žádost byla vyřazena, protože nesplnila základní požadavek celostátní působnosti. Hodnotitelská komise navrhla k podpoře 29 žádostí v celkové výši 22 494 879 Kč. Dotace byly vyplaceny 07.05.2024. Výsledky jsou zveřejněny na webových stránkách Úřadu vlády:

[Výsledkydotačníhořízeníprorok2024vprogramuPodporaveřejněprospěšnýchaktivitospolkůosobsezdravotnímpostižením|VládaČR\(vlada.cz\).](#)

7. Různé

V rámci tohoto bodu Klára Šimáčková Laurenčíková informovala, že bylo přijato [Společné sdělení MŠMT a MZ k zajištění zdravotní podpory ve školách a školských zařízeních](#). Dokument navádí školy na to, jak uvažovat o své roli ve vztahu k zajištění práv a potřeb dětí se zdravotním omezením.

Sdělení obsahuje základní obecnou část, která se týká zdravotní podpory jako takové pro všechny typy diagnóz. K této základní společné části bude vždy příloha, která bude více podrobná a konkrétně vázaná na skupinu dětí s diabetem, následně na děti s epilepsií a další skupiny dětí, které dnes ve školách naráží na řadu bariér a učitelé si nejsou příliš jisti, jak potřeby těchto dětí zajistit. Jde o významný a užitečný posun.

Revoluční v dokumentu je rozdělení zdravotní péče ve škole na skutečně odbornou zdravotní péči a na tzv. laickou péči s tím, že laickou péči může vykonávat škola. Sdělení doporučuje, aby ji škola skutečně zajišťovala. Zdravotní péči naopak škola vykonávat nemůže a musí být vykonávána externím zdravotním pracovníkem, škola ji však musí umožnit. Společné sdělení bude rozesláno do škol dopisem vrchního ředitele sekce vzdělávání a mládeže Jana Mareše v průběhu příštího týdne.

Jde o společné sdělení, které však nemůže ukládat školám úkony nad rámec legislativy. Sdělení samo o sobě školy k ničemu nenutí, ale pomůže jim v lepší orientaci a přispěje k tomu, že se významně zmenší počet nedorozumění a počet dětí, které se nemohou výuky zúčastnit. Změny legislativy do budoucna nejsou vyloučené, ale zároveň je třeba říci, že by to přineslo finanční nároky.

Dále bylo projednáváno téma novely zákona o dani z přidané hodnoty – zrušení vracení DPH osobám se zdravotním postižením při zakoupení motorového vozidla. Ministerstvo financí předložilo v rámci novely zákona č. 235/2004 Sb. zrušení § 85, který upravuje vracení daně při nákupu osobního automobilu osobám s těžkým zdravotním postižením. K tomu přijal VVOZP usnesení, ve kterém vyjádřil nesouhlas s návrhem na zrušení tohoto paragrafu. MF slíbilo, že nechce toto vracení zrušit bez náhrady, mělo být ve spolupráci s MPSV dořešeno, jak by bylo možné promítnout zrušení vracení DPH do zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením tak, aby kompenzace zůstala v plném rozsahu zachována.

Jakub Novák informoval, že poslední jednání mezi ministrem financí a ministrem práce a sociálních věcí proběhlo včera, ministři se dohodli na předložení pozměňovacího návrhu, který změní příslušná ustanovení v poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a navýší příspěvky adekvátně k tomu, v jaké výši bylo průměrně vraceno DPH. Jde o rozmezí 185 až 285 tisíc Kč. Společně s tím je legislativně i technicky vyřešen problém týkající se žádostí, které byly podány za stávající právní úpravy a které budou dořešeny za účinnosti nové právní úpravy.

Alexandr Zvonek připomenul, že na zasedání VVOZP v březnu 2024 byl zmíněn návrh na obnovení fungování Odborné skupiny VVOZP pro vzdělávání. Téma se stává aktuální, čím více různých problémů související se vzděláváním dětí se řeší.

Klára Šimáčková Laurenčíková uvedla, že je naplánován termín odborné konzultace, zatím nebude obnovena odborná skupina, ale chceme zmapovat témata, kterým je dobré se věnovat. Je celá řada úkolů a výzev, které se týkají např. vzdělávání dětí neslyšících, ale těch skupin je daleko více, trápí nás i téma dětí s těžkými typy zdravotních handicapů, které jsou úplně mimo běžný vzdělávací proud, častokrát i nuceně v domácím vzdělávání bez zajištění adekvátní podpory a pomoci. Je to velmi důležité téma, leccos se už povedlo, ale musí se pokračovat dál, aby rovné podmínky byly opravdu realitou pro všechny děti bez rozdílu. Bude podána informace o tom, jaká témata a jakým způsobem by mohla být reflektována a jak nastavit spolupráci s dalšími partnery v tomto tématu.

Na závěr Klára Šimáčková Laurenčíková poděkovala všem za účast a spolupráci, informovala, že další zasedání VVOZP se uskuteční ještě do Vánoc, a ukončila zasedání VVOZP.

Zapsala: Martina Jelínková
tajemnice VVOZP

Za správnost: Pavel Ptáčník
vedoucí sekretariátu a člen VVOZP

Schválila: Klára Šimáčková Laurenčíková
místopředsedkyně VVOZP